

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคสังคมนิยมไทย ไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๓ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕

ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ศาลรัฐธรรมนูญ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งให้พรรคสังคมนิยมไทย ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน

พรรคสังคมนิยมไทย โดย นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรค ได้มีหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีใจความว่า คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมไทย ได้ลาออกไป ๑๒ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๘ คน ซึ่งทางนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ พรรคสังคมนิยมไทยจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แล้วเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ก็ยังไม่ตอบรับ จึงเข้าใจว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับ ตนเองจึงยังไม่เป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทยโดยสมบูรณ์ และไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้ จึงเป็นผลให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทย จึงขอความเมตตาจากศาลรัฐธรรมนูญมีให้ยุบพรรคสังคมนิยมไทย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำชี้แจงของพรรคสังคมนิยมไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ มีใจความว่า

พรรคสังคมไทยมีความขัดแย้งภายในอย่างรุนแรง ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจการของพรรคให้เป็นไปตามกฎหมายหลายประการ เช่น การจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๒ ตามนัยมาตรา ๓๕ และการจัดทำการเงินของพรรคตามนัยมาตรา ๔๐ ซึ่ง นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรค และนายสมใจ วงเวียน รองหัวหน้าพรรค ยื่นเป็น ๒ ฉบับ มีการจัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรค เป็น ๒ คณะ โดยหัวหน้าพรรค และรองหัวหน้าพรรค ส่วนกรณีที่ นายมงคล บานเย็น ซึ่งแจ้งว่ายังไม่เป็นหัวหน้าพรรคโดยสมบูรณ์ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคนั้น คำชี้แจงดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากข้อบังคับของพรรคสังคมไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เมื่อตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสาม และวรรคห้า กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น นายมงคล บานเย็น จึงยังคงปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมไทยต่อไป ตามข้อบังคับพรรค ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ หัวหน้าพรรคสังคมไทยทราบดีอยู่แล้ว ดังเห็นได้จากได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพรรคสังคมไทย

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พรรคสังคมไทยได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๓๕ ที่กำหนดให้พรรคสังคมไทยต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคสังคมไทยโดยหัวหน้าพรรคคือ นายมงคล บานเย็น ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคประจำปี ๒๕๕๓ และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งนายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคได้ยอมรับ ส่วนข้อต่อสู้ของหัวหน้าพรรคสังคมไทยที่อ้างว่าตนเองไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เนื่องจากนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ได้อตอบรับคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมไทยชุดใหม่ จนกระทั่งสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ก็ยังไม่ตอบรับนั้น รับฟังไม่ได้ เนื่องจากข้อบังคับพรรคสังคมไทย ข้อ ๒๕ วรรคห้า กำหนดให้กรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรค

พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ดังนั้น นายมงคล บานเย็น จึงยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าพรรคต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ นายมงคล บานเย็น ทราบดี ดังเห็นได้จากได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่ของพรรคเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าพรรคสังคมนิยม

จากข้อเท็จจริงและเหตุผลข้างต้น เห็นว่า พรรคสังคมนิยมไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ จึงมีเหตุให้ยุบ พรรคสังคมนิยม ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ